

lálunk? Csak iskolai drámát, s a szintén odaszorult moralitást, melyeket részint a jezsuiták hoztak divatba, részint a külföldi egyetemekről hazajött protestáns papok. Nálunk nem volt magyar népszínház, éppen azért mysteriumunk sem fejlődhetett úgy, mint más európai népeknél. Volt liturgiai mysteriumunk, mely az isteni tisztelet részét képezte, lehet, sőt valószínű, hogy később mint a liturgia toldalékja magyar nyelvűvé változott, sőt némi fejlődésen ment át, de nem vált valódi mysterium-drámává s éppen nem vett oly lendületet, hogy az újkori dráma és színészet bölcsőjéül szolgálhasson. A magyar mysterium részint mint liturgiai rész, részint mint toldalék folyvást kedvence volt a népnek, s midőn az egyház felhagyott vele, maga vette át. Az énekes és élénkebb parasztleányok, kik a falusi egyházakban eddig is közreműködtek, az egyházon kívül is folytatták az ájtatos mulatságot egész napjainkig. Így maradtak reánk e magyar mysteriumjátékok, melyek azonban csak karácsonyi mysteriumok és vízkereszti játékok. A biblikus tárgyú szertartások az egész nyugoti egyházban elterjedvén, liturgiai mysteriummá fejlődtek és azok a magyar karácsonyi népmysteriumokban és vízkereszti játékokban is megtalálhatók. A karácsonyi népmysteriumokban az úgynevezett Betlehem nem egyéb, mint az oltár mögötti jászol, s nevénél fogva egyszerűs mind a városnak is jelképe. Szűz Mária képe helyett egy gyermekbáb, a Krisztus van benne, de ez is szertartásos szokás volt, kivált a XVI-ik században, amennyiben az oltárra egy báb tétetett, mint Krisztus jelképe, mely előtt a gyermekek karácsonyi verseket énekeltek. A fehérbe öltözött angyal szintén ott áll, s éppen úgy hirdeti a pásztoroknak Krisztus születését, mint a roueni szertartásban. A pásztorok szintűgy hozzájárulnak Krisztushoz és imádják. De a mi népmysteriumainkban a pásztorok tréfálkoznak is egymással és megajándékozzák Krisztust. Ha a karácsonyi népmysteriumainkból kivesszük a pásztorok tréfáját, de meg hagyjuk mindazt, mi tisztán egyházi eredetű s a szent esemény ábrázolására vonatkozik; ha a pásztorok imáadását odakapcsoljuk a három király hódolatához, szóval, ha a karácsonyi mysteriumainkat összevegyítjük vízkereszti játékaikkal, előttünk állanak a legrégebb fran-

cia vagy német liturgiai mysterium körvonalai. (Gyulai Pál jegyzeteiből.)

Karádi Külkey Elemér, színész, sz. 1874 aug. 14-én, Budapesten, meghalt 1913 június 7-én. U. o. az Orsz. Színművészeti Akadémiát végezte, majd 1895 jun. 5-én színpadra lépett Szalkai Lajos színigazgatónál. Egyideig a Népszínház kóristája volt, onnan a Király Színház, majd a Magyar Színház kórusába került. Hosszabb ideig ügyelő volt a Magyar Színházban.

Karádi Pál (székesfehérvári), unitárius püspök; iktári Bethlen Gergely temesvári főkapitány udvari papja és a Magyarországon volt unitárius egyházak püspöke, sz. 1523-ban Székesfehérvárott, hol iskoláit is járta. A *Comoedia Balassi Menyhárt árutatásáról* (L. o.) c. ismeretes politikai gunyíratot K. nyomatta ki 1569-ben és némelek őt tartják e munka szerzőjének is. Irta még a *Debreceni Disputatio avagy választott komédiát* (L. o.) is. Kiadta Jakab Elek. Budapest, 1879.

Karánsebesi színészet. Karánsebesen 1877 június havában Aradi Gerő társulata hirdette a nemzeti műveltséget. 1901—1902-ben Földesi Sándor erdélyi társulata vonult be a városba, 1910 jan. havában őt felváltja Miklóssy Gábor; 1911 márc havában Kiss Árpád, 1913 december havában pedig Fehér Vilmos, aki a „Mozikirály”-lyal kezdte meg előadásait. Többi tagok: F. Peéri Ilus operettszubrett, Erdélyi Lili, Nánási Juliska, Kovács Andor, Szántó Jenő, Bágyoni Szabó Dávid, Sugár Leó.

Karakter. (L. Karakter.)

Kárász Anna (horgosi), Kárász Benjámin csongrádi főispán özvegye, megh. 1872-ben. A Nemzeti Színház nyugdíjalapjára 1000 forintot hagyományozott.

Kárász László, karénekes, sz. 1908-ban, Budapesten. Sz. l. 1927 szeptember 1.-én, a Király Színházban.

Karasz Ödön, színműíró. Színműve: *Aranyparasztlánya*, népsz. 3 f. Bem. 1904 szeptember havában, Janovics Jenő társulatánál, Gyulán.